

אך **בבועל את הערוה** שחייב מיתת בית דין, היכי הוה עבדי, כיצד היו עושים לפוטרו מן המיתה?

ומבארנין: **אביי ורבא, דאמרי תרווייהו:**

שואלים היו את העדים: האם **ראיתם** שהוא בועל את הערוה כמי שמכניס **מכחול בשפופרת?**

משל הוא לדרך ניאוף. וכיון שאין העדים מסתכלים בכך, היה הבועל נפטר מעונש המיתה.

ומקשינן: אם כן, **ורבנן** שלדעתם כן היו

הורגים את הבא על הערוה (27) **היכי דיינו?**

על איזה עדות סומכים להורגו, והרי אין העדים רואים את העבירה בדקדוק.

ומתרינין: **כשמואל** —

דאמר שמואל: דין עדות **במנאפים** (28) — **משיראו כמנאפים!**

די בכך שיראו העדים שנוהגים כדרך תשמיש כדי לחייב את הבועל והנבעלת, ואינם צריכים להעיד שראו כמכחול בשפופרת.

הדרן עלך פרק כיצד העדים

ותמה עליו, שאם כן, בטלת כל פרשת רוצחין!

ועוד, שבבדיקה זו מנוול את המת!

ולכן נקט, שדי לבדקו מבחוץ אם היה שלם, ואין צורך לבדקו בכל שמונה עשר הסיבות שמטריפות. וכך ביאר את השאלה: דילמא במקום סייף נקב הוי, דהיינו מבחוץ. ובבדיקה זו שייך שיהרג אדם, אלא שרחוק הסיכוי שהעדים יתנו לב לפרטים אלו.

27. ביאר הערוך **לנר** שלא הוקשה לגמרא אלא בא על הערוה, ולא על רוצח, לפי שביארו תוס', שרבי עקיבא לטעמיה, שאין הולכין אחר הרוב, ואם כן פשוט לו שבכך נחלקו רבנן, והולכים אחר הרוב. וכן לשיטת רבינו תם, שאם בדקו את העדים אם היה טריפה או שלם, לרבי עקיבא בטלה עדותן.

ויש לפרש, דרבנן סוברים כטענת תוס', שלולי שבדקום, היה חייב אף אם לא ידענו פרט זה, ואין עדותן בטילה בכך. אך בבועל את הערוה, מקשה שפיר, לפי שחסר בעצם העדות, ואיך נחייבנו? ומתריץ, שלרבנן אין צורך שיראו

כמכחול בשפופרת ולרבי טרפון ורבי עקיבא אף שאין צורך שיעידו כך, אם בדקום ולא ידעו, בטלה עדותן.

28. הריטב"א כתב, דהיינו רק בדיני נפשות שבהם עוסקת משנתנו. אך לענין להפסיד לאשה כתובה, די בעדי כיעור.

ואילו **רבינו תם** (ביבמות כד ב) נקט, שאין די בעדי כיעור להוציא אשה מבעלה, אלא אם ראו כדרך המנאפים.

וכן דייקו מהרי"ף, שהביא מסקנת סוגיין, אף שאין מיתת בית דין בזמן הזה. ובהכרח שהנפקא מינה היא לאסור אשה על בעלה, שאין אוסרים בעדי כיעור גרידא, ואין הם מועילים אלא למנוע שלא תנשא למי שכיערה עמו.

אך הבה"ג כתב, שאין אוסרים אשה לבעלה עד שיראו כמכחול בשפופרת.

והרא"ש (ביבמות פ"ב אות ח') הביאו, ותמה עליו, שאם בעדות נפשות די בכך שיעידו שראו כדרך המנאפים, ונהרג הנואף, על אף שאמרה התורה "והצילו", כל שכן שדי בעדות שכזו כדי לאוסרה על בעלה.